

Olimpiyat kitaplığı

**Bilim
Çocuk**

3 3 . S A Y I N I N E K İ D İ R

Hazırlayan Zühal Özer
Grafik Tasarım Aytaç Kaya

Atıcılık

Atıcılar dört dalda yarışır: Av tüfeği, tüfek, tabanca ve hareketli hedef. Hedeflerini kolayca vurabilmeleri için atıcıların keskin gözlü ve iyi nişancı olmaları gerekir.

Basketbol

Basketbol çok hareketli bir takım sporudur. Oyuncular basket topunu sürerek ilerleyip topu potaya atmaya çalışırlar. Pota, üzerinde bir ağ asılı olan metal bir çemberdir. Pota yerden üç metre yüksekte durur. Kimi oyuncular o denli yükseğe zıplayabilirler ki topu potanın içine bırakıverirler. Basketbol oyuncularının hemen hemen tümü çok uzun boylu olurlar.

Maçı en yüksek puanı alan takım kazanır.

Bayrak Yarışı

Bayrak yarışı bir takım koşusudur. Her takımda dört sporcu vardır. Her sporcu yarış

pistinin yalnızca bir

bölümünü koşar. Koşarken de elinde metal bir çubuk tutar. Koşusunu tamamlayan sporcu kendinden sonrakine bu çubuğu verir. Sporcuların, çubuğu 20 metre içinde takım arkadaşına vermesi gerekir. Bunları yaparken çok hızlı ve dikkatli olmaları gerekir. Çubuğu yere düşürmek yapılabilecek en kötü hatadır.

Badminton

Badminton kapalı alanda oynanan bir spordur.

Oyuncular, tenis raketine benzeyen raketlerle hafif bir topu gerili ağ üzerinden geçirmeye çalışırlar. Oyun, her iki yanda yer alan bir ya da iki oyuncuyla oynanır. Oyuncular topu ağın üzerinden geçirip karşı tarafta yere düşmesini sağlarlarsa puan alırlar.

Top kort dışına düşerse de puan alınır.

Bir maç sırasında her oyuncu iki kilometreden daha çok koşar.

Badmintoncuların çok hızlı ve formda olmaları gerekir.

Beyzbol

ABD'de çok sevilen beyzbol, olimpiyatlara yeni giren bir takım oyunudur. Olimpiyat oyunlarında yalnızca erkekler beyzbol oynar.

Her takımda 9 oyuncu vardır. Bir beyzbol oyununda her iki takım sırayla vuruş yaparlar. Oyunun amacı, bir sopayla topa vurup kaleye koşturaktır. Dört kale vardır ve oyuncuların bunların tümünü dolaşıp sayı alması gerekir. En çok sayı turu yapan takım kazanır.

Binicilik

Binicilik sporunda insan ve at bir takım gibidir. Binicilik, olimpiyat oyunlarında kadınlarla erkeklerin aynı yarışmaya katıldığı tek spordur. Yarışlar üç

dalda yapılır: At terbiyesi, üç

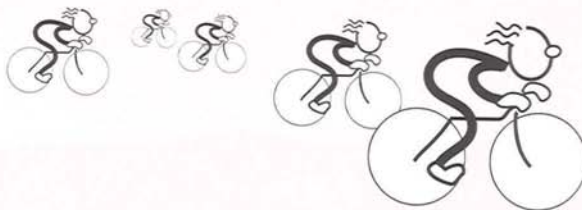
gün yarışları ve gösteri atlayışları. At terbiyesi dalında, binicilerin atlarına bir grup hareketi yaptırmaları zorunludur. Bu dalın bir bölümünde binicinin ve atın müziğe uyması beklenir. Atlar dans ediyormuş gibi

görünürler. At terbiyesi bir çeşit at balesi gibidir. At terbiyesi dalında yarışabilecek atların çok uzun yıllar süresince çalıştırılmış olmaları gerekir. Gösteri atlayışlarında, binicilerin atlarını yüksek duvarların ya da çitlerin üzerinden atlattırmaları beklenir. Bu atlayışlar sırasında atların devirdikleri engeller puan kaybına neden olur. Üç gün yarışlarındaysa biniciler ve atları, hem terbiye hem atlayış hem de kır koşusu yaparlar. Kır koşusu 25 kilometre uzunluğunda olabilir.

Bisiklet Yarışı

Olimpiyat oyunlarında üç tip bisiklet yarışı yapılır. Yolda, pistte ve dağda yapılır bu yarışlar. Bu yarışmaların her birinde farklı tipte bisikletler kullanılır. Yol yarışı çok uzun olur. Bu uzunluk erkekler için 234 kilometre, kadınlar için 126 kilometredir. Pist yarışında bisikletçiler stadyumda özel bir pistte yarışır ve çok hız yaparlar. Bu yarışlarda kullanılan bisikletlerin freni yoktur ve yarışçılar üstlerine çok sıkı giysiler giyip başlarına kask takarlar.

Boks

Olimpiyat Oyunları'na katılacak boksörlerin öncelikle kendi ülkelerindeki yarışmalara girmeleri gerekir. Boksörler ağırlıklarına göre gruplandırıldıktan sonra maç yaparlar. Bedenin belli bölümlerine vurarak puan toplamaya çalışırlar. Ancak, yaralanmayı önlemek amacıyla uyulması zorunlu kurallar vardır. Örneğin, bir boksörün rakibinin belden aşağısına vurması yasaktır. Boksörler ağızlık, eldiven ve başlık gibi koruyucu malzemeler kullanırlar.

Cirit Atma

Cirit, uzun bir mızrağa benzer. Sporcu, cirit elindeyken koşarak ilerler ve yerdeki bir çizgiye geldiğinde ciriti ileri doğru fırlatır. Eğer sporcu çizgiyi geçerse atışı sayılmaz. Ciriti en uzağa atan kazanır.

Disk Atma

Disk, kenarı bir metalle çevrelenmiş tahta bir tabağa benzer. Sporcular, diski uzağa atmaya çalışırlar.

Bunu yaparken bir dairenin içinde durmaları gerekir. Kendi çevrelerinde dönerek diski dairenin dışına doğru fırlatırlar. Diski en uzağa atabilen kazanır.

Engelli Koşu

Engelli koşu, atletizmin bir dalıdır. Hem koşma hem de atlama yapılır. Uzun bir yarış pistinde koşan atletler, çok sayıdaki engelin üzerinden atlayarak ilerlerler. Bu engellerin yüksekliği erkekler için bir metreden fazla, kadınlar için bir metreden az olur. Engeller, atletler çarptığında devrilirler. Engeller arasında birkaç adım koşup bir sonraki engelden atlarlar. En son engeli de atladıktan sonra hızla bitiş çizgisine ulaşmaya çalışırlar. Bitiş çizgisine ilk ulaşan kazanır.

Eskrim

Eskrim çok eski bir spordur ve kılıç savaşından köken alır. İnce ve esnek kılıçlarla yapılır. Eskrimciler özel giysiler ve kasklar giyerler. Eskrimcilerden rakibine kılıcıyla değen puan alır. En çok puan alan kazanır.

Futbol

Futbol 100 yıl kadar önce İngiltere'de oynanmaya başlandı. Bir takım oyunu olan futbolda her bir takımda 11 oyuncu vardır. Oyuncular aralarında paslaşarak topu sahada ilerletirler ve gol atmaya çalışırlar. Galibiyet üç, beraberlikse bir puan getirir.

Oyuncular topa ayaklarıyla ve başlarıyla vururlar. Karşı takım topu onlardan kapmaya çalışır. Futbolcuların hızlı koşmaları, yükseğe sıçrayabilmeleri ve birbirine pas vermede başarılı olmaları gerekir.

Gülle Atma

Gülle atmada sporcular demirden ya da pirinçten yapılmış bir gülleyi uzağa atmaya çalışırlar. Gülle çok ağırdır. Erkekler yedi kilogramdan daha ağır, kadınlarsa 4 kilogramlık gülle atarlar. Sporcu gülleyi önce çenesinin

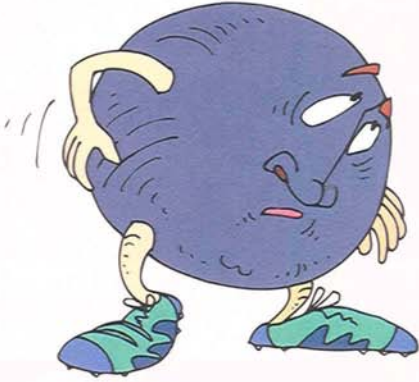
altında tutar ve sonra ileri doğru fırlatır. Gülle daire biçiminde bir alanın içindeyken atılır.

Güreş

Güreş çok eski bir spor dalıdır. Eski Yunanlılar döneminde de olimpiyat oyunlarında güreş vardı. Bugün olimpiyat oyunlarında iki tip güreş yapılıyor. İlki greko-romen, ikincisi serbest stil. Greko-romende güreşçi rakibini yere düşürmek için ellerini ve bedenini kullanır.

Serbest güreşteyse bacaklar da kullanılabilir.

Güreşçi rakibini yere düşürdüğünde ve belirli bazı oyunları yaptığında puan alır. Eğer rakibinin sırtını yere getirirse buna tuş denir. Güreşçilerin çok güçlü ve esnek olmaları gerekir. Olimpiyat oyunlarında yalnızca erkekler güreşirler.

Halter

Halter sporcuları, demirden yapılmış özel ağırlıklar kaldırırlar. Ağırlıkları uzun bir çelik borunun uçlarına takılmış olarak kaldırırlar. Bunu yapabilmek için çok güçlü olmaları gerekir. Kaldırılan ağırlık 280 kilograma kadar çıkabilir. Bu, başımızın üzerinde büyük bir ineği tutmaya benzer. Sporcuların halteri düşürmemeleri gerekir. Her ağırlık için üç deneme yapabilirler.

Halterciler de kendi ağırlıklarına göre oluşturulan gruplar içinde yarışır. Böylece sporcular arasında eşitlik sağlanmış olur. Kendi grubunda en yüksek ağırlığı kaldıran sporcu birinci olur. Sidney Olimpiyat Oyunları'nda ilk kez kadınlar da halter dalında yarışacaklar.

Hentbol

Hentbol çok hızlı oynanan bir takım oyunudur. Her bir takımda 7 oyuncu vardır. Hentbolda kullanılan top basketbol topundan daha küçüktür. Hentbol sahasının iki başında birer kale vardır. Oyuncular, topu elleriyle atarak birbirleriyle paslaşırlar. Ayrıca, topu yerde zıplatarak koşabilirler. Top kaleye girdiğinde gol olur.

Hokey

Hokey, belki de olimpiyat oyunlarında oynanan en eski oyundur. Çünkü, 4500 yıl öncesinden kalma çizimler, insanların hokeye benzer bir oyun oynadıklarını

gösteriyormuş. O dönemlerde hokey taş ve sopayla oynanıyormuş, günümüzdeyse tozluklar, ağızlıklar ve başka koruyucu malzemeler takılarak oynanıyor. Oyuncular topu birbirlerine atarlar. Amaçları gol atmaktır.

Jimnastik

Jimnastik yapan sporcuların çok güçlü ve çevik olmaları gerekir. Jimnastikçiler, kıvrılırlar, takla atarlar ve havada dönüş yaparlar. Olimpiyat oyunlarında üç çeşit jimnastik yapılır: Artistik,

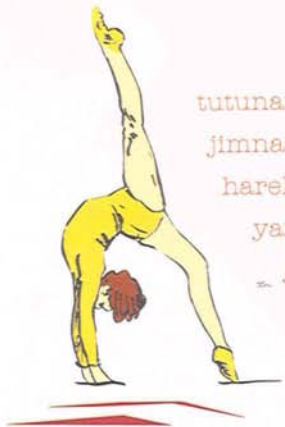
ritmik ve trampolin. Artistik jimnastikte kadınlar 10 cm genişliğindeki denge tahtası üzerinde yürürler. Erkeklerse halka aletinde yarışır.

Halka aleti
tavandan sarkan

iki halkadan oluşur.

Sporcu, bu halkalara

tutunarak hareketler yapar. Ritmik jimnastikte, sporcular müziğe uygun hareket etmeye çalışırlar. Kadınların yarıştığı bir dal olan ritmik jimnastikte hareketler ip, top, çember ve kurdele gibi malzemeler kullanılarak yapılır. Trampolin dalında yarışan sporcular yükseğe sıçramaya çalışırlar. Havada dönerler ve takla atarlar. Kimi jimnastikçiler 2 saniye süreyle havada kalabilirler. Sidney Olimpiyat Oyunları'nda ilk kez yapılacak yarışlardan biri de trampolin dalındadır.

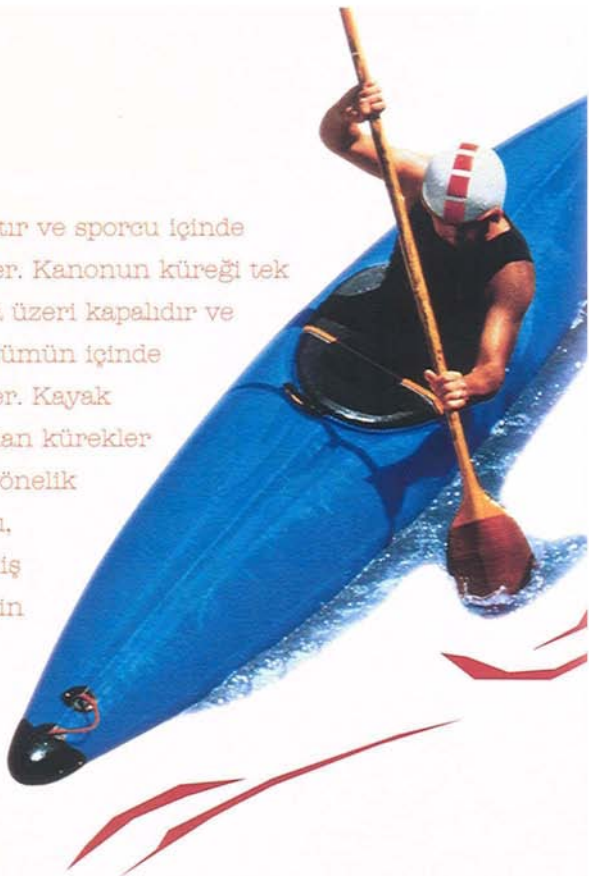

Judo

Bir tür hareketli güreş denebilecek olan judo 100 yıl önce Japonya'da yapılmaya başlandı. Judo yapanlara "judoka" denir. Judoka rakibinin sırtının yere değmesini sağladığında puan alır. Judokalar özel giysiler giyerler.

Kano/Kayak

Kanonun üzeri açıktır ve sporcu içinde oturarak kürek çeker. Kanonun küreği tek taraflıdır. Kayağınsa üzeri kapalıdır ve sporcu bu kapalı bölümün içinde oturarak kürek çeker. Kayak yarışlarında kullanılan kürekler çift taraflıdır. Hıza yönelik kano/kayak yarışları, üzerinde işaretlenmiş alanlar bulunan sakin bir su üzerinde yapılır. Slalom yarışlarıysa çok hareketli sularda yapılır.

Koşu

Olimpiyat oyunları kapsamındaki tüm koşular (maraton dışındaki) yarış pistinde yapılır. Koşular kısa ya da uzun mesafeler için yapılır. Kısa mesafe koşuları 100 m, 200 m ve 400 m için yapılır. Uzun mesafe koşularıysa 800 m, 1500 m, 5000 m, 10 000

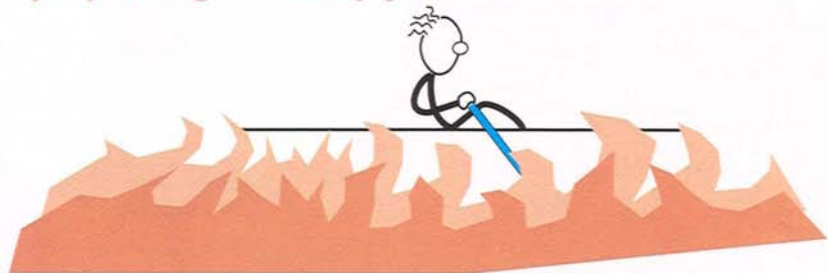

m ve maratondur. Kısa mesafe koşucularının çok güçlü olmaları gerekir. Uzun mesafe koşucuları kısa mesafe koşucularına göre daha zayıf olurlar. Koşular oval biçimli bir yarış pistinde işaretli yollar üzerinde yapılır.

Kürek

Kürek, kayıklarla yapılan bir yarışır. Olimpiyat oyunlarında çok sayıda kürek yarışı yapılır. Bunların kimisi bireysel, kimisi de takıma yöneliktir. Kürek yarışlarında kullanılan kayıklar ince ve uzundur. Kürek yarışları durgun sularda yapılır.

Maraton

En uzun koşma yarışı maratondur. Maratonda atletler 42 kilometreden daha uzun bir mesafeyi koşarlar. Atletler koşarlarken su içebilirler. Maraton, olimpiyat oyunlarına ev sahipliği yapan kent'in sokaklarında yapılır. Sidney 2000 Olimpiyat Oyunları'nda maraton Sidney'in

kuzeyinden başlayıp Olimpiyat Stadyumu'nun yer aldığı Homebush körfezi'nde bitecek. Maratoncuların çok sağlam ve dayanıklı bir bedene sahip olmaları gerekir.

Masa Tenisi

Masa tenisi küçük tahta, raketler ve bir topa oynanan bir oyundur. Ortasında ağ olan bir masada oynanır. Masanın her iki tarafında yer alan bir ya da iki oyuncuyla

oynanır. Oyuncu gelen topu karşılayamadığı zaman karşı taraf puan alır. En iyi masa tenisçileri topa çok hızlı vuranlardır.

Modern Pentatlon

Modern pentatlonun kapsamında 5 yarış vardır: At yarışı, eskrim, atıcılık, yüzme ve koşu. Kazanmak için sporcuların bu alanların tümünde de başarılı olmaları gerekir. Modern pentatlon yarışlarını ilk başlatan ilk modern olimpiyat oyunlarını 1896'da başlatan Pierre de Coubertin'dir. Sidney Olimpiyat Oyunları'nda ilk kez kadınlar için de modern pentatlon yarışları yer alacak.

Okçuluk

Okçuluk, çok eski bir spordur. İnsanlar ok ve yayı, besin olarak kullanmak üzere hayvanları avlamak için kullanırlardı. Ancak,

olimpiyat oyunlarına katılan

okçular ok ve yayı bir hedef

tahtasını vurmak için

kullanırlar. Okçular 1,3

metre genişliğindeki

hedef tahtasından 70

metre uzakta durarak

atış yaparlar. Okçular,

oklarını hedef tahtasının

tam ortasına atabildiklerinde

en yüksek puanı alırlar.

Senkronize Yüzme

Senkronize (eşzamanlı) yüzme su balesine benzer.

Bir takım sporudur. Her takımda iki ya da dokuz yüzücü bulunur. Takımlar müzikle birlikte yüzerler.

Takımdaki her bir yüzücünün birbiriyle aynı anda hareket etmesi gerekir. Yüzücüler hareket ettikçe kolları ve bacakları desenler oluşturur.

Senkronize yüzücüler, kendilerini suyun üzerine çekebilecek denli güçlü olmalıdırlar. Ayrıca, soluklarını da uzun süre tutmalıdırlar. Bu yüzücüler içine su kaçmasını önlemek için burunlarını tıkarlar. Hakemler hareketlerin güzelliğine ve takımın uyumuna puan verirler.

Softbol

Bir takım oyunu olan softbolda vuruşlar ve koşular yapılır. Dokuz oyuncudan oluşan takımlarla oynanan oyunda amaç, topa bir sopayla vurup bir kaleye koşturaktır. Top çok serttir ve oyuncuların kask takmaları zorunludur. Sayı alabilmek için oyuncunun dört kaleyi de dolaşması gerekir. En çok puan alan takım kazanır. Olimpiyat Oyunları'nda yalnızca kadınlar softbol oynarlar.

Sutopu

Sutopu, futbola benzeyen bir takım oyunudur, ancak yüzme havuzunda oynanır. Havuzun baş taraflarında takımların birer kalesi vardır. Oyuncular suyun içindeyken topu birbirlerine atarak ilerletirler; amaç gol atmaktır. Sutopunda oyuncuların havuzun dibine değmemeleri zorunludur. Bir sutopu maçı sırasında sporcular yaklaşık 5 kilometre yüzmüş olurlar. Sutopu yapanların çok hızlı yüzmeleri ve formda olmaları gerekir.

Taekwondo

Taekwondo, el ve ayaklarla yapılan bir dövüştür. Yalnızca el ve ayaklarını kullanan sporcular, özel giysiler giyerler. Taekwondocular beden büyüklüklerine göre gruplandırılırlar.

Böylece çok iri bir sporcu ufak tefek bir sporcuyla karşılaşmamış olur.

Taekwondonun bir

çeşidi 2000 yıl

önce Kore'de

yapılıyordu.

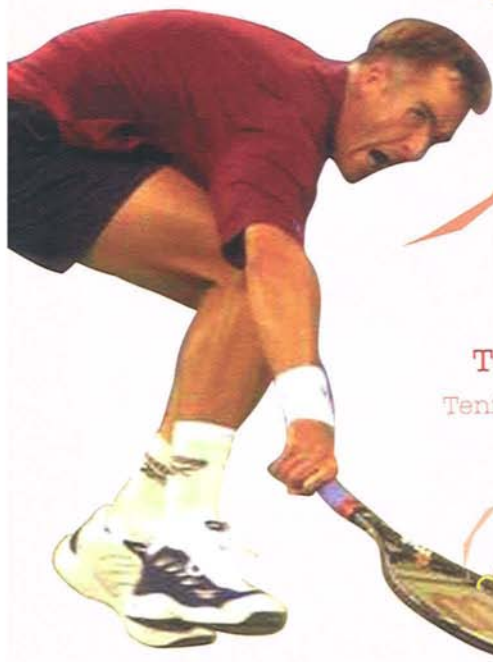
Sidney Olimpiyat

Oyunları'nda ilk

kez taekwondo

karşılaşmaları

yapılacak.

Tenis

Tenis, kort denen ve ortasında

bir ağ gerili alanda

raketlerle

oynanan bir

oyundur.

Amaç topun

karşıdaki oyuncunun sahasında yere düşmesini sağlamaktır. Karşıdaki oyuncu bu topa vuramazsa topu atan puan alır. Oyuncu kendi tarafına gelen topa ya yere değmeden önce ya da yere bir kez çarptıktan sonra vurmalıdır. Her oyuna başlarken servis atışı yapılır. Servis atışı topu yüksekten karşıdaki oyuncunun sahasına atarak yapılır. Bunu yapmak için topu önce havaya atıp sonra raketle vururlar. Tenisçilerin bacaklarının güçlü, vuruşlarının iyi olması gerekir.

Tramplen Atlama

Tramplen atlama dalında sporcular bir trampleden havuza atarlar. Atlayış, ya 10 metre yükseklikteki bir platform ya da 3 metre yükseklikte bir sıçrama tahtası üzerinden yapılır. Sporcular, havada kıvrılıp dönerek atarlar. Hakemler bu hareketlerin zorluğuna göre daha çok ya da az puan verirler. En yüksek puan 10'dur. Sidney'deki Olimpiyat Oyunları'nda senkronize tramplen atlama denilen yeni bir dal daha olacaktır. Bunu yapmak için sporcular trampleden senkronize (eşzamanlı) olarak atarlar.

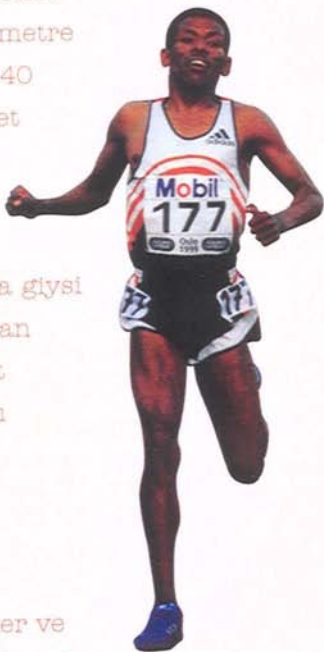

Triatlon

Triatlonda sporcular, yüzer, bisiklet sürer ve koşar. Önce denizde 1,5 kilometre yüzerler, sonra 40 kilometre bisiklet sürerler, en sonundaysa 10 kilometre

koşarlar. Her yarış arasında hızla giysi değiştirirler. Yarışı ilk tamamlayan kazanır. İlk kez Sidney Olimpiyat Oyunları'nda triatlon yarışmaları yapılacaktır.

Uzun Atlama

Uzun atlamada atlet koşarak ilerler ve bir kum havuzunun içine atlar. Koştuğu yolun sonunda bir tahta vardır. Koşmaya başlayan atlet, bu tahtaya ulaştıktan sonra atlar. Atletin bu tahtanın öbür tarafına geçmeden önce atlaması gerekir. Atlet kum havuzuna atladıktan sonra, atlayışını bitirdiği yerin tahtaya uzaklığı ölçülür. En uzağa atlayan altın madalyayı alır.

Voleybol

Voleybol, bir takım oyunudur ve özel bir sahada oynanır. Her takımda 6 oyuncu vardır. Oyuncular topu ağın üzerinden geçirip karşı takımın sahasında yere düşürmeye çalışırlar.

Topa elleriyle ya da bilekleriyle vururlar. Topu karşı takımın tarafına atmadan önce birbirlerine de atarlar.

Voleybol hızlı oynanan eğlenceli bir spordur. Voleybolun bir dalı da plaj voleyboludur. Plaj voleybolunda takımlar ikişer kişiden oluşur. Oyun kumsalda kumların üzerinde oynanır.

Yelken

Yelken yarışlarında farklı teknelerdeki sporcular birbirleriyle yarışır. Rüzgâr yelkene dolduğunda tekneler daha hızlı ilerlerler. Kimi tekneler çok büyüktür ve takımlar halinde yarışmak için uygundur. Olimpiyat Oyunları'nda yelkenciler birden fazla yarışta yarışır. Yarışların çoğunda başarı kazanan altın madalya alır.

Yüksek Atlama

Yüksek atlamada en yüksekte atlayabilen kazanır. Sporcular iki direk arasında, yüksekte duran uzun bir çitanın üzerinden atlarlar. Zarar görmemeleri için

çitanın öteki tarafında, atladıkları yerde büyük, yumuşak bir yastık durur. Günümüzde yüksek atlamacılar, çitanın üzerinden sırtüstü dönerek atlanılan yöntemi kullanırlar. Uzun bacaklı olmak yüksek atlamacı olmak açısından yararlıdır.

Yüzme

Olimpiyat Oyunları'nda yüzme dalında çok sayıda yarış yapılır. Dört yüzme biçimi vardır: Serbest, kurbağalama, sırtüstü ve kelebek. Bunların tümünde de yüzücüler hem kollarını hem de bacaklarını kullanırlar. Kimi yarışlarda yüzücüler bu yüzme biçimlerinin tümünü birden uygularlar. 1896'da yapılan ilk olimpiyat oyunlarında yüzücüler denizde yüzmüşlerdi; bugün 50 metre uzunluğundaki kapalı havuzlarda yüzüyorlar.

